

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

AKBULUT – TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 7076/05)

KARAR

STRAZBURG

1 Aralık 2009

İşbu karar AIHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 7076/05 no'lu davanın nedeni, T.C. vatandaşı Şennur Şensoy Akbulut'un ("başvuran") Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne, 23 Şubat 2005 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına Dair Sözleşme'nin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ("AİHM") önünde, İzmir Barosu avukatlarından S. Cengiz tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

Başvuran 1969 doğumludur ve İzmir'de ikamet etmektedir.

8 Mart 2004 tarihinde, İzmir Cumhuriyet Savcısı, çeşitli idari kararlara uymadığı gerekçesiyle İzmir Sulh Ceza Mahkemesi'ne başvuran hakkında iddianame sunmuştur. Cumhuriyet Savcısı, Ceza Kanunu'nun 526. Maddesi uyarınca başvuranın cezalandırılmasını talep etmiştir. Söz konusu iddianame başvurana tebliğ edilmemiştir. 9 Nisan 2004 tarihinde, İzmir Sulh Ceza Mahkemesi duruşma yapmaksızın düzenlediği ceza kararname ile başvuranı itham edildiği suçlardan mahkum etmiştir. Mahkeme, başvuranı üç ay hapis cezası ile 54,525,000 TL para cezasına çarptırmıştır. Mahkeme, aynı kararda, hapis cezasını para cezasına çevirmiştir. Dolayısıyla, başvuran, toplam 381,495,000 TL para cezasına çarptırılmıştır. 20 Mayıs 2004 tarihinde, İzmir Asliye Ceza Mahkemesi, duruşma yapmaksızın başvuranın itirazını reddetmiştir. Söz konusu karar 7 Eylül 2004 tarihinde başvurana tebliğ edilmiştir. Başvuran para cezasını 5 Aralık 2004 tarihinde ödemiştir¹.

HUKUK

Başvuran, davası süresince duruşma yapılmaması nedeniyle kendisini bizzat veya avukat aracılığıyla savunma hakkından mahrum bırakıldığı konusunda şikayetçi olmuştur. Başvuran, ayrıca, Cumhuriyet Savcısı'nın hazırladığı iddianamenin kendisine tebliğ edilmediğini ileri sürmüştür. Başvuran, savunma hazırlaması, karşıt argüman sunması ve tanıkları dinlemesi için kendisine yeterli zaman ve imkan tanınmadığı iddiasıyla AİHS'nin 6/3 (a), (b) ve (c) maddelerinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Başvuran, ayrıca, kusurlarının Ceza Kanunu'nun 526. maddesi kapsamına girmemesi nedeniyle, Cumhuriyet Savcısı ile yerel mahkemelerin iç hukuk yanlış yorumladıkları konusunda şikayetçi olmuş ve bu şikayetini AİHS'nin 7. maddesine dayandırmıştır. Başvuran, adil olmayan kararların mesleki ve özel hayatını etkilediği, özellikle avukat olarak itibarını zedelediği iddiasıyla AİHS'nin 8. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvuran, ayrıca, İzmir Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki itiraz mekanizmasının etkili olmadığı iddiasıyla AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvuran, son olarak, adil olmayan bir karar sonucu verilen para cezası nedeniyle mülkiyetinden mahrum bırakıldığı konusunda şikayetçi olmuş ve bu şikayetini AİHS'nin 1 No.lu Protokolü'nün 1. maddesine dayandırmıştır.

¹ 381,495,000 TL söz konusu zamanda yaklaşık 200 Euro'ya tekabül etmektedir.

AİHS'nin 35/3 maddesi uyarınca yargılamanın adilliğiyle ilgili olarak AİHS'nin 6. maddesi uyarınca yapılan şikayetlerin açıkça dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle şikayet kabuledilebilir niteliktedir.

Ancak, AİHS'nin 7., 8. ve 13. maddeleri ile 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi uyarınca yapılan diğer şikayetlerle ilgili olarak, AİHM, elindeki belgeleri inceledikten sonra bu hükümlerin ihlal edildiğine dair herhangi bir delile rastlamamıştır. AİHM, AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları uyarınca başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun olduğunu kaydeder. Bu nedenle, başvurunun bu kısmı kabuledilemez niteliktedir.

AİHM, esasa ilişkin olarak, öncelikle konuların birbirleriyle örtüşmesi ve AİHS'nin 6/3 maddesinin alt paragraflarının 6/1 maddesinin genel hakkaniyete uygunluk teminatının belirli yönlerini yansıtmaması nedeniyle, başvuranın şikayetlerinin tamamının AİHS'nin 6/1 maddesi uyarınca incelenmesinin daha uygun olacağı kanaatindedir.

AİHM, söz konusu davada, olayların yaşandığı sırada geçerli olan ilgili iç hukuk uyarınca, başvuranın yargılanması sırasında duruşma yapılmadığını gözlemlemektedir. Hem ceza kararname düzenleyerek başvuruyu para cezasına çarptıran İzmir Sulh Hukuk Mahkemesi hem de başvuranın itirazını inceleyen İzmir Asliye Ceza Mahkemesi, dava dosyasındaki belgelere dayanarak kararlarını vermişlerdir. Başvurana, davasına ilişkin karar veren mahkemeler önünde kendisini bizzat veya avukat aracılığıyla savunma imkanı tanınmamıştır.

AİHM, benzer birçok davada aynı şikayeti incelediğini ve AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlalini tespit ettiğini hatırlatır (*Piroğlu ve Karakaya / Türkiye*, no. 36370/02; *Dağlı / Türkiye*, no. 28888/02; *Karahanoğlu / Türkiye*, no. 74341/01; *Mevlüt Kaya / Türkiye*, no. 1383/02; *Taner / Türkiye*, no. 38414/02). Başvuran söz konusu davayı da incelemiş ve bu davada yukarıda adı geçen kararlarda yapmış olduğu tespitlerden ayrılmasını gerektirecek herhangi bir özel koşul bulunmadığı sonucuna varmıştır.

AİHM, yukarıdaki bilgiler ışığında, adli makamların izlediği usulün, başvuranın savunma hakkından uygun bir şekilde yararlanmasını engellediğine ve cezai yargılamanın hakkaniyete uygun olarak yapılmamasına sebep olduğuna karar vermiştir.

Sonuç olarak, AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

Başvuran, adil tatminle ilgili olarak, 381,495,000 TL maddi tazminat talebinde bulunmuştur. Başvuran, ayrıca, 5,000 Euro manevi tazminat talep etmiştir. Başvuran, son olarak, AİHM önündeki söz konusu davanın hazırlanması ve sunulması için 26 saatlik çalışma karşılığında avukata ödenen ücret için 4,735.75 Euro, yargılama masraf ve giderleri için 36 Euro talep etmiştir.

AİHM, maddi tazminatla ilgili olarak, AİHS'nin 6. maddesinin gerekleri doğrultusunda yapılacak yargılama sonucunun ne olacağı konusunda tahminde bulunamayacağını kaydeder. Dolayısıyla, AİHM, bu başlık altında herhangi bir ödeme yapılmamasına karar verir (*Piroğlu ve Karakaya*, yukarıda kaydedilen).

AİHM, ayrıca, tespit edilen ihlalin başvuranın görmüş olduğu manevi zarar için tek başına yeterli adil tatmin oluşturduğu kanaatindedir.

Son olarak, AİHM, elindeki belgeler ışığında, avukatlık ücreti ile yargılama masraf ve giderleri için başvurana 1,000 Euro ödenmesinin uygun olacağı kanaatindedir.

AİHM, gecikme faizinin, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artış eklenerek belirlenmesini uygun görmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. AİHS'nin 6. maddesi uyarınca yapılan şikayetlerin *kabuledilebilir*, başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilemez olduğuna*;
2. AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. Tespit edilen ihlalin başvuranın görmüş olduğu manevi zarar için yeterli adil tatmin *oluşturduğuna*;
4. (a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve her türlü vergi ve kesintiden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından başvurana yargılama masraf ve giderleri için 1,000 Euro (bin Euro) *ödenmesine*;
(b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddedilmesine karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 1 Aralık 2009 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

